

západ je rudý, zítra bude krásný den. Zlaté vlasy mu planou na hlavě jako řecká přilba, zpod níž ještě vzlíná oheň. Plavu v teplé horní vrstvě, za den se ohřála. Voda, voda, samá voda a nad ní sladcehořký tužebník, snad katolík a evangelička vrbka úzkolistá. Hladina je pokrytá jemným pylem, který připomíná kožišky nočních tropických motýlů. Světlé chmýří, jímž je lovec obrostlý, tvoří kolem těla svatozář. Připlavu k dlouhému stínu a jsem v něm. Muž na mostě rozpaží a tím mne zakleje do kříže, ale ještě vzhlédnu a oči mi zaplaví lesklá zbroj vojáka od Thermopyl.

Stál na mostě a dělil nebe na dvě poloviny, za jeho zády přicházela tropická noc a ve mně už vzlínal jed ze stínu a svět mi zakolísal v jednotě. A už se jednota dělí na radost a bolest, už ji přelévám z jedné dlaně do druhé a pokouším se vyvážit něco, co se vyvážit nedá. Pod sebou mám zelené řasy, splet' kořenů, chaluh a říční bahno, v němž vládne luna. Tam i ryby zpitomí. Dna nedosáhnu, ale nevolám o pomoc. Hlouběji než perla leží v té temněčerné noci příští krásný den.

Nenarozený

(Eda Kriseová)

Vidím je, jak vstupují do domu, jenž je temný. On jde první a tápá s rukama vzpaženými ve tmě, šátrá po zdech a snaží se nahmatat vypínač. Když ho najde otočí jím, ale tma zůstává. Musí najít rozvodnou desku a hlavní pojistku. Je to jeho první úkol tady, ale nikoliv poslední.

Omítka se mu zadře za nehty a sykne, jako by se zranil. — Co se ti stalo? ptá se Eva, která stojí na prahu. Eva je jméno rozepjaté na kříž, stejně jako Anna, Jana, Hana. Eva ale čeká na něco příjemného, protože se ještě nevzdala dívčích snů. Jeden z nich je o útulné chaloupce, kde oheň hoří v kamnech a ona tam je se svým milým. Žluté světlo na dálku budí dojem cíle a oni jsou uvnitř. Ty a já. Jenže tady je zima a tma. Páchne tu plíseň a zteřelé hadry, smrdí tu puchřící dřevo a ještě něco neznámého, snad nebezpečného. Martin otevřel někde ve tmě dveře a proud ledového vzduchu teď pleská zmáčenými nohavicemi mladé ženy, lepí jí plátno ke stehnům a odnáší všechny pachy. Žena je plavovlasá, má široce posazené oči a vystouplé lícní kosti, i postavu má kostnatou a pánev širokou, ale uvnitř je lekavá jako srna, křehká jako čínská miska a na život naříkavá. Teď se chce přidržet Martina, proto tápe za ním, ale sáhne do pavučiny a otřese se odporem. Vráť se a přibouchne hlavní dveře.

Mám je v pasti a nechám je ještě chvíli bloudit.

Rozsvítili a uviděli chodbu, která zahýbala do el a končila v podsíni, která chrání horské domy od severu.

U stropu visela na šňůře žárovka a po oprýskaných zdech se rozběhli na všechny strany pavouci. Dům spí, všechno je v něm ustydle, spí jako plaz v zimě, ale strádá si jedy.

Viděla svůj stín, jak stojí před dveřmi, které vedou do nitra domu a zdál se jí mohutnější a statečnější, než ona. Nabrala sílu ze svých temnot a otevřela dveře. Za nimi byl pach myší, slehlého sena a vlhké slámy. A zase ten ostrý, nasládlý pach, jehož povahu nedokázala určit.

Nahmatala za futrem vypínač. Místnost byla čtvercová, sroubená z tmavě natřených trámů s bílými výplněmi. Strop černý, dřevěný, ale skoro ho nebylo vidět, protože všude byly navěšeny igelitové baldachýny a z každého z nich na straně, kam má spád, visí šňůrka, zatížená na konci dřevíčkem, které leží v umývadle nebo v kýblu. Světlo vymezuje uprostřed místnosti žlutý kruh a tam stojí kulečnickový stůl, kde se na zeleném plstěném poli lesknou tři bílé koule a jedna červená.

Přistoupila ke kulečnicku a vzala do ruky červenou, byla studená, ale přece jí připomněla krev. Chvilku kouli mačkala v dlani a pak ji mírně hodila tak, aby zasáhla tři kostěné. Po třesku se rozutekly, vrazily každá do jiného mantinelu, ale vrátily se k sobě, krev a kosti. Sťukly se uprostřed a znehybněly.

Otevřela další dveře a zůstala stát proti neomítnuté nové zdi. Z cihel ukapávaly ztuhlé krápníky malty, dveře asi vedly někam, kam se nesmělo. Ustupovala pozadu ke kulečnicku a opřela se o něj jako o něco srozumitelného. Hned však se pustila. Nebyl tady právě kulečnick nejdivnější?

Vrátila se do chodby. Slyšela lomoz asi z dřevníku a raději tam nešla. Otevřela poslední dveře. Místnost za nimi byla plná prázdných konzerv, srovnaných podle velikosti a druhu a některé, krajní, měly ještě špinavé a oškubané viněty. Hovězí ve vlastní šťávě, párky, ten,

kdo tu bydlel, jedl asi jenom konzervy, ale bylo to už dávno. I tady byl vzduch zkažený, snad proto, že se v něm zastavil čas. Možná zůstane čas v domě stát v okamžiku, kdy z něho odejdou lidé. Anebo má dům svůj vlastní čas, v němž žije, nezávisle na lidech?

Pozoruj ji a líbí se mi ještě víc, než když vstoupila. Je oblejší a měkčí, než jsem předpokládala. Bojí se a je něžná.

Martin vešel s náručí dříví. Klekl ke kamnům a vytáhl prázdný popelník. Vedle kamen ležela hromada bot do lesa. Na věšáku visely šaty do lesa. Vzala boty a odnesla je o metr dál, aby neshořely. Pak se dívala na Martina záda. Připomínala ptačí křídla s mohutnými úpony u páteře, uprostřed s prohlubní, která i pod svetrem vypadala jako koryto řeky. Záda byla na něm nejhezčí. A pak nohy, dlouhé a rovné.

Přiblížila se k němu, sedla si na bobek a pohladila ho po zádech. Přece jen: chaloupka se žlutým světlem, které budí dojem cíle. A oni dva, copak to nestačí? Martin škrtne a podpálí hraničku. V tom okamžiku vystupuje ze všech škvír kouř hustý, modrý a určitě jedovatý.

Eva utíká, otevře dveře na chodbu a dovnitř vstoupí bílá postava. Studeně provane kolem ní, zmáčí jí tvář jako rosa k ránu růži a pluje místností, odkud Martin vyhání modrá mračna ručníkem. Postava jde za ním a Eva se o Martina bojí. Chce vykřiknout pozor, když naštěstí obkličuje bílou ze všech stran jedovatý dým. Přemůže ji, bílá orosí ještě jen koule na zeleném poli a rozplyne se.

Martin klečí u kamen a rozfoukává oheň.

— Vy jste měli doma vždycky ústřední topení?

— Bud' zticha.

— Vyzkoušels všechny páčky?

— Jo. A doma jsme měli ústřední.

Kamna znovu vybuchla a Martin vyskočil a pozoroval je jako nepřítele. Tlusté mouchy probuzené ze zimního spánku zblble proletovaly dýmem. Válka. Plyn. Zavřela ústa a bez nádechu zas běžela ke dveřím a otevřela. Byla za nimi. Vplula dovnitř, nakloněná dopředu, nohama se nedotýkala země. Světlá, tichá, nebezpečná. Eva zabouchla dveře.

— Co děláš, prosím tě?

— Když já se bojím.

— Čeho?

— Bílý postavy.

— Čeho?

— Když otevřu, vejde. Prve jsi ji měl za zády.

Otevřel dvířka a oba hleděli dovnitř. Nic krásného, ani nezaslouženého je nečekalo, to viděli.

Objala ho kolem krku a přitiskla se hrudí k jeho zádkům.

Vidím je oba a raduji se. Teď ji políbí. A pak už ji bude líbat, líbat, líbat.

Setřásl ji.

Eva si vzpomněla na svou lehkou noční košilku a začala se smát.

— Pusť mne konečně k těm kamnům!

Neodpověděl, ale sevřel ruce v pěsti a pozadu se blížil ke kamnům, jako by to byla pevnost, jíž se rozhodl ubránit.

— Měli jsme ústřední, řekl, a taky jsem nikdy nic pořádného nedělal. Pořád jsem seděl doma a četl

— Tak mne k tomu pusť, prosila. Když jsem byla malá...

— Vědělas všechno už tenkrát.

— Nech toho.

Eva se urazí a já, schovaný za trámem, trpím. Co když se pohádají a nesmíří se? Co když odtud odjedou rozhněvaní?

Ale žena vytáhne z malované truhly peřinu, nese si ji na postel v rohu, peřina ji zebe do rukou, ale ona si přece svléká mokrou bundu a zouvá boty. Vleze pod peřinu, ale shledává, že peří je v sypku zchmoutáno do chuchvalce, který je studený. Přehazuje peří z rohu do rohu, pak ho chytí a posune na břicho, ale tam studí a tedy ho položí na hrud', odkud, zdá se, vyvěrá větší teplo. Martin odešel někam ven, kamna čoudí teď něžně jako františek o vánocích.

Vdechují kouř a omamuje mne. Kdybych jen nebyl tak bezmocný, kdybych nebyl odsouzený k čekání. Mám svěšené ruce, to jest žádné ruce a žádný dech.

Eva leží v posteli a poslouchá, jak čas zrychleně tiká v hryzáni červotočů. Žerou dům a nepřestanou, dokud ho nesežerou. Ale dřív, než se to stane, něco se musí vyrovnat a Eva to cítí. Vnímá napětí a myslí si: Někdo tu na něco čeká. Někdo po něčem touží tak moc, až jeho touha rozechvívá mé tělo.

Eva se obrátí ke zdi a dívá se do omítky. Chce mít před očima prázdno a bílo, ale v omítce je vytlačena tlapa nějakého zvířete, které tu možná chodí po stěnách a po stropě.

Kamna, do kterých mezitím Martin nalil petrolej

běsnivě hoří, sálají už i teplo. Martin teď tančí kolem nich tanec díkůvzdání.

— Pojď ke mně, zaprosí Evin hlas.

Vzal by teď do ruky tágo, kdyby ho nevolala. Chvilku stojí, zhoupne se na chodidlech. Dívá se na Evu, která se ve svém koutě posadí a pozoruje ho, jako svou kořist. I červotoči přestali hryzat, čekají na cvaknutí pasti. Anebo únik.

Eva je past a Martin to ví. Chce s ním být pořád, pláče, když ji opouští. Martin neví, proč se ženy nedovedou zabrat do žádné práce tak, aby zapomněly na všechno. Pořád čekají na něco krásného, co nemůže nepřijít, chtějí, aby to bylo úplné a konečné. Já a ty, ty a já. V malé chaloupce. Eva pořád ještě věří, že v listu je celý strom a v milovaném člověku všichni lidé. Nechce se pustit do představy, brání ji, když Martin mluví o zevšednění. Chce dítě už dlouho a on jí ho nechce udělat.

Teď tam stojí u kulečníku, kde má rozehranou hru. Pořád má někde něco rozehraného, myslí si Eva s hořkostí. A já nemám nic. Nic, než jeho.

Světlo mu svítí shora na hlavu, vypadal by jako svatý, ale je v něm ostražitost místo pokory. Proč se pořád tak bojí?

— Pojď ke mně, prosí Eva, protože ví, že v jejím náručí se Martin bude smát, říkat spoustu hloupostí, bude zas nevinný a nezmrzačený. Bude šťastný.

— Pojď ke mně, opakuje Eva a chce zahnat vlastní strach, všechno, s čím nesouhlasí a čeho se bojí.

Celý se chvějí nedočkavostí. Potřebuji maso a kosti, abych mohl žít. Dívám se očima, které teprve dostanu. Ona si už léta podestýlá ke slehnutí, ale on se pořád brání. Tělo by chtělo, ale mozek je hlídá a vždycky zasáhne včas. Nikdy se nesplete, má železnou vůli. Ale tady vládnu já.

Jsem touha života po sobě samém a proto zvítězím. Uprosím je, anebo lstí vniknu do lůna a uhnízdím se tam.

Martin si sedne k Evě na postel a vezme její hlavu do dlaní.

— Má hlavo, řekne, odpusť mi.

— Co ti mám odpustit?

— Že jsem tě přivedl do takového baráku.

— Jsem s tebou ráda všude.

— Moje milá, řekne Martin hlubokým hlasem, jakým mluvil její otec. Ty se bojíš strašidel?

— Bojím se smrti. Možná proto chci dítě, že bych na to zapomněla.

— Máš svou práci.

— Chtěla jsem ti to říct už dávno.

— Co?

— O tom dítěti.

Cítila, jak Martinova záda v jejích rukou tuhne. V hlavě se mu teď asi zapíná počítač a vybírá a třídí nejlepší odpověď. V té chvíli slyší Eva ťukání. Odstrčí Martina a zvedne se na loktech. Naslouchá.

— Co je ti?

— Někdo klepe.

— Kdo by sem chodil?

Eva připouští, že se jí to mohlo zdát. Pořád něco slyší. Dům je plný života, o němž nic neví. Jako by tu byl jiný čas, anebo se jinak počítal. Někdy ji napadá, že třeba v jiném čase žijí s námi současně lidé ze Staré Babylonie a z Egypta. Že se můžeme narodit do kteréhokoliv tisíciletí, anebo století z miliónů let, v nichž žije tato planeta. Jde to dopředu i nazpátek, protože všechno, co bylo, jest a bude, musí být zároveň v jediném okamžiku.

Ozvalo se ťukání. Teď už je slyšel i Martin.

Vyskočil z postele, do pravé ruky uchopil sekyrku, která ležela u kamen. Jeho stín se lomí dvakrát mezi

podlahou a zdí a stěnou a stropem a zvětšuje se na igelitových pytlících, které se teplem pohupují a nadouvají.

Dveře se pomalinku otvírají a do škvíry vstrčí hlavu dědek. Obličej má úzký, nahoře a dole špičatý, lebku holou jako františkán, červené tváře a zobanovitý nos. Dlouho se dívá a neříká nic. Vypadá jako kuna, když nahlíží do kurníku a vybírá si tučnou slípku.

— Dobrý den, pozdravil plaše, aniž vstoupil. Já šel jenom kolem, podívat se, kdo tu je.

— Pojd'te dál, zve Martin.

Dědek opatrně protáhl tělo škvírou ve dveřích. Z gumáku kapalo na podlahu. Také strop v té chvíli propršel a voda začala nehlučně stékat po provázcích do připravených nádob. Poznalo se to podle toho, že provázky zleskly.

— Já jsem soused, řekl děda. Růžička, jméno mé.

Povídal dál, že Hoškovi občas pomáhá. Žena mu umřela před pěti lety na jaře, je sám a je mu smutno. Jako třeba dnes večer. Koukne z okna a vidí přes údolíčko světlo. Povídá si, půjdeš, podíváš se, co dělají, jestli něco nepotřebují. Jestli jsou zdraví.

Zakuckal se. Buďto byla na něj řeč moc dlouhá, anebo byl ve světnici pořád ještě kouř. Martin odložil sekyrku a řekl:

— Posad'te se.

Eva se dívá, jestli noha od židle zajede do podlahy, jako to předtím udělala jí. Ale děda se pomalu obřadně posadí a sedí. Dívá se do stropu, sleduje, jak pracuje zařízení, jak je tiché a jednoduché. Martin mu zatím říká, že je Hoškův přítel a představí se. Dědu to asi nezajímá. Jeho obličej se stáhl do úsměšku, asi si uvědomil krátkodechost a nepoctivost systému.

— Měl to nechat spadnout, řekl. Já mu to říkal, ale nenechal si říct a teď má na krku barabiznu. Pospíšil,

který tu bydlel před Hoškem, byl taky sám. Tohle je jeho chalupa a měl ji po rodičích. Byli jsme sami, oba dva, od té doby, co mi žena umřela. Máme společnou studánku v údolíčku, ale nikdy k ní nechodil v tu dobu, kdy já. Byl mrzout, podivín.

Martin si sedl na židli a noha se probořila. Dědek se krátce a ostře zachechtal.

— Je to shnilý, volal. Všechno je tu shnilý. A já mu to říkal, jenže si nedal říct.

Martin vytáhl židli z podlahy a měl ve tváři výraz provinilosti, jako by za to mohl. Ten si dá pozor, myslí si Eva, aby se mu nestalo něco, co by nemohl předem promyslet a potom na to vyžrát.

— Pospíšil s nikým nikdy nemluvil, pokračoval děda. Jeho táta s mámou taky nikdy s nikým nemluvili. Žili jen pro sebe. Pospíšil nikoho nepotřebuje, to bylo jejich, až se z toho pomátli.

Odmlčel se, rozhlížel se po místnosti a jeho pohled se zastavoval na něčem neviditelném. Možná viděl ty mrtvé. Přála si, aby je nepřivolával, protože také snad na něho čekají.

Já, bytost za trámem, se třesu nedočkavostí. Jak dlouho bude povídat staré historie? Čas běží, světnicí sálá teplo. Už jsem se omžil, lesknu se studeně a neživě jako perla. Jsem téměř živý, stačí jen protáhnout se do vlídné plodné temnoty, v níž mohu růst a potom zrát.

— Ležel tu mrtvej kolik dní.

— Co se mu stalo?

— Kdoví, jak já skončím, mávl rukou děda, ale Pospíšil byl tak rozloženej, že ho museli vzít i s kobercem. Nikoho sem nikdy nepustil, teprve listonoš ohlásil policii, že nevychází. Ani jeho rodiče nikoho dovnitř

nepustili, děti neposílali do školy, a když umřeli, nikdo jim nešel na pohřeb. Pospíšil je vez sám na trakaři nahoru ke krchovu, zabalil je do bílého lajntuchu, ani rakev jim nedopřál. Sám jim vyhrabal hrob a pochoval je bez faráře a bez hrobníka. Ležej u zdi jako chcípí psi, ani tam není napsáno, kdo na tom místě odpočívá.

Děda se odmlčel. Napadlo ji, že schválně prodlužuje své vyprávění, aby si to užil. Nechce být sám a už dávno zapomněl, že muž a žena jsou rádi sami.

Martin ho pobízel, aby vyprávěl dál. Rád poslouchal o tom, co se komu stalo dobrého či zlého.

— Pak tu zůstávali bratr se sestrou. Pracovali na polích, jezdili s kárkou do lesa na dříví, jinak nebyli vidět. Ona snad pekla doma i chleba, protože do konzumu nechodila. Tenkrát přišlo jako dneska, já už ležel, že budu spát a najednou slyším: někdo buší na dveře a volá:

Václave!

Nevěděl jsem, kdo by to mohl být. Nikdo ke mně nechodil a ještě takové počasí. Rozsvítil jsem, otevřu a vidím: Pospíšil, divous zarostlej, oči šílený jako Baruška lesních, když ji vedli kolem nás ve svěrací kazajce do blázince. Pospíšil byl celej od bláta, jak padal. Tady je samej jíl a jak zaprší, máme mejdlo.

Honem pojd', křičel. Ptal jsem se, co se stalo, ale on nechtěl nic říct, jen mne pořád pobízel ke spěchu. Hnal mne před sebou, padali jsme oba dva a on za mnou chrčel, jako když se dusí. To plakal a do toho pořád jen drmolil to svý: rychle, rychle.

Tamhle byla postel, řekl děda a ukázal do kouta, kde ležela Eva. A na ní Mařena. Postel byla promočená a krev tekla až doprostřed sednice. Pospíšil mne strkal k posteli, něco mluvil a já viděl všude jen krev. Měla holý břicho a nohy od sebe. Už jak jsem vešel, zvedla ruku a chtěla přikrejt něco krvavýho, co měla mezi

nohama. Zblízka jsem viděl, že je to dítě, zmítalo se na šňůře, ale bylo zticha. Vypadalo jako králík svlečený z kůže a Pospíšil mi vrazil do ruky kuchyňský nůž, abych šňůru přeříz.

Ve světnici bylo starodávné ticho, v němž něco čekalo. Krvavé koleno?

Eva si vzpomíná, jak se držela s dětmi za ruce, když byla malá, hráli tu hru, chodili dokola a hříšně vyvolávali: První hodina odbila a lampa ještě svítila... a nezhasla až do půlnoci, kdy mělo přijít krvavé koleno. Bála se tenkrát i pomyslit na něčí smrt, že by pak mohl umřít. Každý večer se snad hodiny modlila, aby všichni, které měla ráda, zůstali naživu. Zaháněla noc a to, co se přibližovalo po zhasnutí se všech stran a co se možná jednou nepodaří zamodlit. Nekonečně studený prostor na všechny strany otevřený. Ještě nevěděla, že prostor se stárnutím zmenšuje a svírá, že člověk ho drží lokty a nakonec zůstane v malosti.

Věčnost tenkrát splývala se životem, protože ho bylo moc před ní a málo za ní a den byl dlouhý a noc k nepřespaní.

Děda prý tenkrát běžel blátivou cestou do vsi a myslel si, že to nejstrašnější už spatřil, ale teprv to čekalo. Když přijel s doktorem, Mařena měla tělo dosud od krve, ale tvář utřenou, jako by jí někdo vytřel hadrem z tváře bolest a barvu z očí, až byly bílé. Dívala se kamsi mimo, možná se jí v očích odrážela bílá prázdnota, kterou viděla, a ta zářila tak silně, že vybělila i vlasy, které byly ještě před hodinou hnědé.

Dítě jí leželo mezi nohama a bylo mrtvé. Odvezli ji do nemocnice a chlapečka vzali s sebou. Asi ho uškrtla. Vrátila se, ale už bez duše, jestli je duše to, co způsobuje, že se smějeme, pracujeme, milujeme a nenávidíme.

Vídal ji, jak chodí kolem chalupy, dřív pořád pracova-

la, teď šla od stromu ke stromu, pohladila kůru, objala kmen a zase s prázdnou náručí šla ke stodůlce a od stodůlky ke kůlně. Jednou ji potkal u studánky, ale bez džbánku. Byla už jako kostra potažená suchou kůží, dívala se na něho, ale pohled měla rozpitý, anebo rozmížený. Kdo ví, co viděla v mlze, v níž žila. Hubla dál, churavěla, pak už nevycházela z domu, až ho spatřil, jak ji veze, zabalenou v lajntuchu, na trakaři. Byla tak lehká, že skoro do kopce utíkal. Možná už se jí chtěl zbavit divokým během na hřbitov, přál si jí mít rychle zahrabanou.

Povídalo se, že od té doby nespál. Tak byl potrestán za to, že žil jako muž se svou sestrou.

Děda domluvil, zaklesl ruce do sebe a nachýlil hlavu dopředu.

— Tak abych zas šel, řekl.

— Jen posed'te, řekl Martin. My vám uděláme čaj.

Děda vstal, zadupal a nepropadl se. Vzal si z věšáku gumák, zapnul ho až ke krku a nasadil si na hlavu rádiovku s ohrnutým okrajem. Odejde, jak přišel. Kdy sám chce, nedá se vyhnat ani zadržet.

Martin zamknul hlavní dveře a přiložil do kamen. Vítr chlístal déšť do okýnek na západní straně, v nádobách přibývalo vody. Zeď, k níž se Eva obrátila, páchla zimou, plísni a vlhkostí a teď z ní táhlo ještě i prokletí. Možná se odtud nikdy už nedostanou. Cesty rozmoknou a nebudou mít ani co jíst.

Martin šťouchal do koulí, koule třaskaly a občas některá s dutým úderem a s nadskočením spadla do díry v rohu a koulela se s temným duněním vnitřkem stolu.

— Nechceš si zahrát? zeptal se a jeho hlas zněl z dálky.

— Já bych chtěla odtud.

— Teď, když je tu docela teplo.

— Když já se bojím.

— Čeho, prosím tě.

— Toho narozeného a zavražděného.

— Nebud' malá.

Položil tágo na okraj kulečnicku, přišel k ní a vsunul ruce pod chuchvalec peří. Dědek zatím klouzal nocí ke své chalupě.

— Proč jsi mne sem vezl? šeptala Eva.

— Mně se tu líbilo. Byl jsem tu jednou, hráli jsme celou noc kulečnick a pili grog.

— Hošek ti nic neřekl?

— Možná to neví.

— Ví to.

— Jak víš, že to ví? Možná to není pro něj tak důležité. To jen ty jsi duchařka.

— Pojd' ke mně.

Svlékal se a díval se na ni, jak se také svléká. Nikdy mu nemusela říct dvakrát, Martin přece neví o ničem, co by na světě mohlo být lepšího. Říkal také, že je s ní spojený všemi buňkami těla, protože od přírody, protože od Boha. Děkoval za ni Bohu, v něhož z opatrnosti věřil i nevěřil.

Svlékala se a její kůže se dotkl chlad, který čísel ze zdí, studené uvnitř se spojovalo se studeným venku, propadala se do prázdnoty, kde nic není, zima vždycky provází strach. Nemuže už být sama, protože se bojí.

— Udělej mi dítě, zaprosila, protože slyšela hlas bytosti, která si ji vybrala mezi všemi. Bylo tu něco silnějšího, než ona i Martin, nebylo důležité, kdo jsou oni dva, protože byli jen nástroji nějaké vyšší vůle, jejíž hlas slyšela a chtěla uposlechnout.

Bud' vůle tvá, odpovídala někomu, nevěděla, kdo to je, ani na tom nezáleželo.

Všechno se v ní připravovalo, vršilo se a kupilo ve vysokou horu, jejíž strmé svahy ze všech sil zdolávala a na jejímž vrcholu v modrém bezoblačnu přijme dítě od

muže, od něhož by přijala i smrt, natož pak život.

— Udělej mi ho, zaprosila znovu a pokusila se zadržet ho rukama, ale odpor byl příliš silný. Pustila ho a on se jí vytil do plochého břicha, které se už chystalo růst.

Někde u stropu zaslechla výkřik, který se podobal skřeku němého králíka, když ho polenem majznou za uši a oko se mu naleje krví. Pak sebou tělo chvíli škubalo a oko zesklivatí do rubínova.

Rozplakala se, slzy byly teplé, zatímco tělo stydlo do samoty. Skládala lístek po lístku a vtlačovala je zpátky do poupěte, jako se o to pokouší nakvetlá podzimní růže, když ucítí, že přichází mráz.

Lístek se lepil k lístku a tuhle v cosi odolného s pevným jádrem uprostřed, v němž je ukryta poslední naděje, že přežije, že přečká.

— Co je ti? ptal se, hladil ji a líbal. Tamtoho neslyšel a jestli slyšel, neposlechl, nechal ho v nebytí. Třeba léta čekat, než zase přijde muž a žena. Co když ho neuslyší? A když vůbec neprijdou?

— Proč jsi to neudělal?

— Protože nechci. Nemůžeš po mně chtít něco, co necítím.

Mlčela a slyšela ticho. Nikdo už na nic nečekal, nebyl netrpělivý. Všechno skončilo, uvědomovala si s tichou bolestí mozku. Zvedla ruku a pozorovala ji.

— Ty se třeseš?

— Neměli jsme sem jezdit.

— Já nevěděl, že se bojíš mrtvých.

— Od začátku tu něco číhalo. A pak ten dědek. Měli jsme odklít dům. Nenechávat ho tady, když už se jednou spletlo.

— Už se neboj, řekl. Jsem přece s tebou.

Má mu to říct, anebo mu nechat jeho naději? Jak je bolestné odsoudit někoho, koho milujeme, jak to nejde říct pravdu. Chovala ho v náručí jako matka. Před

dítětem přece také zatajujeme smrt, aby se nevydělilo. A proč mu má říct: bojím se smrti, která je v tobě? Proč zrovna já?

— Ty jsi má drahá. Jsi moje nejbližší, odpověděl jako ze sna a usnul.

Ve světnici bylo teplo a déšť venku ustal. Červotoči přestali hryzat a netrpělivost zastaveného času se rozplynula. Nikdo už na nic nečekal, smrt tu vládla, jen dvířka od kamen svítila. Ohnivý rámeček, za nímž plane očistný oheň, který stejně jednou všechno spálí.

Spal na jejím rameni a čelo i skráně měl zpocené. Hrála ho svým teplem a najednou ho bylo tolik, že už nevydržela ležet. Sundala mužovu těžkou hlavu s ramene a položila ji opatrně na polštář. Vstala, oblékla se a začala chodit po místnosti. Šest metrů od postele ke dveřím a šest nazpátek, našlapovala zlehka, aby se neprobořila. Vždycky patnáct kroků tam a zase nazpátek a vždycky okolo kulečnickového stolu, kde na zelené plsti ležely čtyři koule jako na počátku. Metry se k ránu sčítaly do kilometrů a těmi se vzdalovala od muže, který už ji nedohoní, i kdyby bezhlavý, i kdyby jezdec na koni, jehož kopyta doznívala v jejím prázdném těle jako krásný klus a cval, ale už minulý.

Věčnost ji nezajímala, nebála se už smrti ani samoty. To, co ji upoutalo, byly volné ruce a svobodné a dosud rychlé nohy. Čekala, až začne svítat, protože po tmě pořád ještě neviděla a cesty jsou tam v horách po dešti samý jíl.

Eda Kriseová
ARBORETUM

1980 - 1985

Vydal
INDEX e. V.
Společnost pro českou a slovenskou literaturu v zahraničí
Fördergemeinschaft der tschechischen und slowakischen
Literatur ausserhalb der Tschechoslowakei
D-5000 Köln 41, Postfach 41 05 11
jako svou 135. publikaci
Obálka: Eva Janošková
(c) Eda Kriseová
1987